

GUIA

PER A LA IMPLEMENTACIÓ DE LA LLEI DE L'ESPORT BALEAR EN LES ENTITATS ESPORTIVES

2023

G CONSELLERIA
O FAMÍLIES
I I AFERS SOCIALS
B INSTITUT BALEAR
/ DONA

@Asociación para Mujeres en el Deporte Profesional
info@mujereseneldeporte.com
www.mujereseneldeporte.com
2023

GUIA

PER A LA IMPLEMENTACIÓ DE LA LLEI DE L'ESPORT BALEAR EN LES ENTITATS ESPORTIVES

2023

Presentació

Aquesta guia s'emmarca dins les subvencions concedides per l'Institut Balear de la Dona per a projectes de foment i suport a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, així com de prevenció i erradicació de les violències masclistes per a l'any 2023.

El 7 de febrer de 2023 es va aprovar la nova Llei 3/2023 de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears, amb l'objectiu d'establir el marc jurídic de l'activitat física i l'esport, a més del seu foment i promoció a nivell autonòmic.

Les entitats esportives tenen un termini d'un any des de l'entrada en vigor de la llei per adaptar els seus estatuts i reglaments.

Aquesta guia neix amb la intenció de facilitar la correcta implementació de la llei, evitant que es produeixin situacions d'iniquitat entre dones i homes i que suposi un avanç real cap al camí de la igualtat, precisament un dels objectius de la llei.

Cal tenir en compte que les entitats esportives estan dirigides i gestionades en més d'un 80 % per homes, la majoria sense formació en igualtat, pel que aplicar la llei sense la perspectiva de gènere necessària no faria sinó augmentar la bretxa existent entre dones i homes.

Les entitats esportives podran trobar a la guia una eina pràctica, amb mesures concretes i fàcils d'aplicar, dirigides a garantir l'esport femení i augmentar la presència de dones en tots els seus estaments, tant directius com tècnics i esportistes.

Així mateix, s'inclouen accions dirigides a les administracions esportives que han de vetllar pel compliment de la llei.

Esperem que aquesta eina faci que les entitats esportives siguin més proclius a avançar en el tema de la igualtat.

índex

	Presentació	3
1	Metodologia	7
2	Llei 2/23 de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears	8
	2.1. Objectius de la Llei	8
	2.2. Títols relacionats amb la igualtat	9
	2.3. Títol III. De l'activitat física i l'esport	10
	2.3.1. Activitat física i esportiva per a totes les persones	10
	2.4. Títol V. Entitats esportives de les Illes Balears	12
	2.4.1. Entitats organitzadores de competicions esportives no federades	12
	2.4.2. Federacions esportives de les Illes Balears	12
	2.5. Títol IX. Violència en l'esport	13
3	Recomanacions i propostes per al compliment de la Llei	14
	3.1. Objectiu	14
	3.2. Anàlisi del punt de partida	14
	3.3. Recomanacions i proposta d'actuacions	17
	3.3.1. Dirigides a les entitats esportives	17
	3.3.2. Dirigides a les administracions esportives	35
4	Bones pràctiques. Exemples	38
5	Guia de llenguatge	42
6	Glossari	45
7	Referències	47
8	Annexos	49

1. Metodologia

En primer lloc, s'ha estudiat en detall la **Llei 2/23 de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears** per identificar les àrees relacionades amb la igualtat en l'esport.

De forma paral·lela, s'ha elaborat un qüestionari per determinar el punt des del qual han partit les entitats esportives de Balears.

En segon lloc, s'ha realitzat una recerca per conèixer projectes i accions que han posat en marxa entitats públiques i/o privades i que van dirigides a avançar en la igualtat. Alguns d'aquests projectes estan recollits a la guia en el capítol 4 de bones pràctiques.

En tercer lloc, en base a les àrees identificades en la llei i a l'anàlisi del punt de partida de les entitats esportives, s'han redactat una sèrie de recomanacions d'accions, en les quals les entitats poden treballar per a implementar de forma correcta aquells articles de la llei referits a la igualtat.

L'anteriorment esmentat es pot trobar en els diferents apartats d'aquesta guia, que neix amb l'objectiu ajudar a que les entitats esportives de Balears siguin pioneres en temes d'igualtat real i efectiva, en posar en pràctica les accions aquí recomanades.

Per facilitar a les entitats esportives la seva comunicació i redacció de textos, s'inclou una guia de llenguatge.

Al final de la guia s'ofereix un glossari de termes per facilitar la comprensió d'alguns conceptes que s'exposen al llarg del text.

2. Llei 2/23

De l'activitat física i l'esport de les Illes Balears

La **Llei 2/23 de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears** comença en la seva exposició de motius, fent al·lusió al fet que l'activitat física i l'esport són una eina bàsica per a la cohesió social i constitueixen un mitjà important per a la transmissió de valors positius en la societat.

Aquesta societat d' avui en dia que ja no es concep sense una igualtat entre dones i homes, en tots els àmbits existents, inclòs l'esport.

2.1. Objectius de la Llei

Entre els objectius que figuren en la nova llei i que són d'interès per al desenvolupament d'aquesta guia, trobem els següents:

Garantir i fomentar la igualtat efectiva entre homes i dones en la pràctica de l'activitat física i l'esport, com també en els àmbits de gestió i administració de les entitats esportives.

Adaptar el concepte d'entitats esportives a la realitat social actual i potenciar la participació en condicions d'igualtat de tota la població.

Dins de les disposicions generals trobem els següents articles que fan referència al tema que ens ocupa:

Art. 3. 2. Les administracions públiques de les Illes Balears, en compliment del que estableix la Constitució, promouran l'activitat física i l'esport com a elements essencials del desenvolupament de la personalitat, facilitant a totes les persones l'exercici del dret a practicar activitat física i esport, i proporcionant l'accés de la ciutadania en igualtat de condicions i de manera equitativa, tant en l'àmbit de l'alt rendiment o la competició, com amb finalitats recreatives i socials, de millora i manteniment de la salut i de la condició física, i educatives. Aquesta promoció s'haurà de dur a terme en la mesura de les competències de cada administració.

Art. 4.2. c) Foment d'actituds i compromisos cívics, d'estrènyer llaços socials i promoure valors com la igualtat, la solidaritat, la no-violència, la tolerància i la justícia.

Art. 5. c) Impulsar i vetllar per la igualtat efectiva entre homes i dones i pel respecte a la diversitat en l'àmbit esportiu.

2.2. Títols relacionats amb la igualtat

Estableix la regulació de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears i introdueix, com a novetats més destacades, la promoció efectiva de la igualtat entre homes i dones en l'activitat física i l'esport, els drets i la diversitat en l'esport, la potenciació de l'esport adaptat i l'activitat física en el medi natural. Així mateix, s'inclou una classificació modernitzada de les competicions esportives i s'intenta potenciar l'esport escolar, l'universitari i els esports autòctons de les Illes Balears.

Regula les entitats esportives de les Illes Balears, s'estableix el concepte, la tipologia i el règim jurídic, i s'introdueix, com a novetat principal, el funcionament de les entitats esportives, en què es determina la representació equilibrada entre homes i dones. És important, en aquest títol, la potenciació de les persones associades d'aquestes entitats. Així mateix, s'ordena l'estructura i el funcionament de les federacions esportives balears, amb novetats importants, com l'obligació de totes les federacions de crear els comitès de competició i disciplina esportiva i d'apel·lació, el sotmetiment de les federacions a les normes de transparència i bon govern i la limitació de la presidència d'una federació esportiva durant el període màxim de tres legislatures de quatre anys.

Regula la violència derivada de les activitats i de les competicions esportives en l'àmbit de les Illes Balears, potenciant la Comissió contra la Violència en l'Esport de les Illes Balears, i, com a novetat, es fa referència a la necessitat de regular, per les administracions públiques, protocols d'actuació per prevenir situacions de violència sobre la infància i l'adolescència en l'àmbit esportiu, tal com disposa la **Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència.**

2.3. Títol III De l' activitat física i l' esport

2.3.1. Activitat física i esportiva per a totes les persones

Art. 16. Promoció de la igualtat efectiva en l' esport entre homes i dones

1. Les administracions públiques de les Illes Balears promocionaran i fomentaran la igualtat efectiva entre homes i dones en matèria d'activitat física i esportiva i corregiran qualsevol situació que pugui constituir una discriminació directa o indirecta.

2. Les administracions públiques, les federacions i la resta de les entitats esportives de les Illes Balears promouran la plena participació de les dones en tots els àmbits de la pràctica de l'activitat física i de l'esport i afavoriran el seu accés en igualtat de condicions a les instal·lacions esportives i a les diverses especialitats de l'esport, inclosos els nivells de responsabilitat i decisió, mitjançant el desenvolupament de programes específics que incloguin la formació en matèria de gènere de tots els seus agents.

3. En la composició dels equips de representació i decisió de les entitats esportives i dels òrgans assessors i de control en matèria d'esports de l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears es respectarà el principi de presència equilibrada de dones i homes.

4. Les federacions i entitats esportives de les Illes Balears, en atenció al principi de representació equilibrada a la junta directiva, hauran de garantir una presència de dones i homes segons la qual cap sexe no superi el 60% del conjunt de persones ni sigui inferior al 40% del nombre total de persones que conformin aquest òrgan.

5. Les administracions esportives, les federacions i la resta de les entitats esportives de les Illes Balears hauran de sensibilitzar cap a la promoció de la igualtat efectiva entre homes i dones en la pràctica de l'activitat física i esportiva, en tots els àmbits, i visibilitzar la participació de les dones en l'esport fomentant la seva presència en els mitjans de comunicació i en les xarxes socials.

6. Els mitjans de comunicació públics de les Illes Balears afavoriran la visibilitat de les dones en l'àmbit esportiu per equilibrar l'emissió d'esdeveniments esportius masculins i femenins, garantint el contingut diari sobre les esportistes en els informatius esportius.

7. Els poders públics de les Illes Balears establiran indicadors per a la valoració en les seves activitats de foment (ajudes, subvencions, premis i altres d'anàlegs) d'aquelles entitats esportives que implementin mesures eficaces per a l'aplicació real i efectiva del principi d'igualtat entre dones i homes.

8. Com a principi per a la consecució real i efectiva de la igualtat de gènere, la conselleria competent en matèria d'esports del Govern de les Illes Balears promourà l'esport femení, mitjançant l'accés de la dona a la pràctica esportiva a través del desenvolupament de programes específics adreçats a totes les etapes de la vida i en tots els nivells, i especialment en els de responsabilitat i decisió.

9. Per a la igualtat efectiva de dones i homes, es garantirà la igualtat de premis entre els dos sexes sempre que els esdeveniments esportius s'organitzin o s'encomanin a un tercer per una administració pública, o es financin totalment o parcialment a través de fons públics.

10. Les federacions esportives hauran d'elaborar plans especials d'acció positiva per a la igualtat de dones i homes per tal de garantir progressivament la igualtat real i efectiva en la pràctica de cada modalitat esportiva i categoria esportiva, així com en la gestió d'aquestes entitats esportives.

11. Les federacions esportives de les Illes Balears hauran de disposar d'un protocol de prevenció i actuació per a situacions de discriminació, abusos i assetjament per raó de sexe i/o autoritat en el seu si i en el de les entitats esportives integrants de la pròpia federació. Les administracions públiques hauran de proporcionar un protocol genèric a les federacions, tot i que aquestes el podran adaptar, modificar o fer-ne un de propi si ho consideren necessari. Aquest protocol haurà d'incloure actuacions de formació de les persones integrants de les entitats esportives.

2.4. Títol V. Entitats esportives de les Illes Balears

2.4.1. Entitats organitzadores de competicions esportives no federades

Art. 92. Entitats organitzadores de competicions esportives no federades

1. Les entitats organitzadores de competicions esportives no federades de les Illes Balears són associacions de caràcter privat integrades per entitats esportives i no esportives, així com de grups de persones esportistes independents, que participen en competicions no oficials en l'àmbit de les Illes Balears.
2. Tenen personalitat jurídica pròpia i disposen d'autonomia per a l'organització interna i funcionament respecte a les federacions esportives de les Illes Balears, de les quals no en formen part.
3. Aquestes entitats organitzaran les seves pròpies competicions d'esport no federat organitzat. En tot cas, podran fer-ho en coordinació amb les federacions esportives de les Illes Balears. Aquesta coordinació s'instrumentarà a través de conveni subscrit entre els dos organismes.
4. Les entitats organitzadores de competicions esportives no federades de les Illes Balears, un cop constituïdes, es podran donar d'alta en el Registre d'Entitats Esportives.

4.2. Federacions esportives de les Illes Balears

Art. 99. Règim electoral

5. Les federacions esportives de les Illes Balears s'han d'atènyer al principi de representació equilibrada a la Junta Directiva, garantint la presència de:
  - a) Dones i homes segons la qual cap sexe superi el 60 % del conjunt de persones ni sigui inferior al 40 % del nombre total de persones que conformin aquest òrgan.

Art. 100. Funcions

1. Les federacions esportives de les Illes Balears exerciran, per delegació, sota els criteris i la tutela de l'administració esportiva del Govern de les Illes Balears, aquestes funcions públiques de caràcter administratiu:
  - g) Prevenir, controlar i sancionar la violència i la discriminació en el si de les pròpies activitats i competicions esportives.

2.5. Títol IX

Violència en l'esport

Art. 131. Violència derivada dels esdeveniments i de les competicions esportives

3. Per prevenir i protegir de possibles situacions de violència sobre la infància i l'adolescència, les administracions esportives regularan protocols d'actuació que recolliran les actuacions necessàries per establir un entorn segur en l'àmbit esportiu.

Aquests protocols hauran de ser aplicats en tots els centres que realitzin activitats esportives, tant de titularitat pública com privada i, en tot cas, en les federacions esportives i en els centres d'alt rendiment i tecnificació esportiva.

Així mateix, pel que fa a les entitats que realitzin activitats esportives amb persones menors d'edat de forma habitual, també estaran obligades a aplicar els esmentats protocols d'actuació i la resta de les exigències que es determinen en la legislació de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència.

3. Recomanacions

I Propostes per al compliment de la Llei

3.1. Objectiu

Les accions que es recomanen en la present guia estan dissenyades perquè les diferents entitats esportives puguin aplicar-les i integrar-les de manera senzilla, i així puguin donar compliment a la Llei alhora que avancen cap a una igualtat real i efectiva.

S'ha distingit entre dos tipus de recomanacions: aquelles adreçades a les mateixes entitats esportives, que segons la disposició transitòria primera dicta que disposaran del termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de la Llei per adaptar els seus estatuts i reglaments; i aquelles adreçades a les administracions esportives a qui els correspon l'exercici de les competències que determina la Llei.

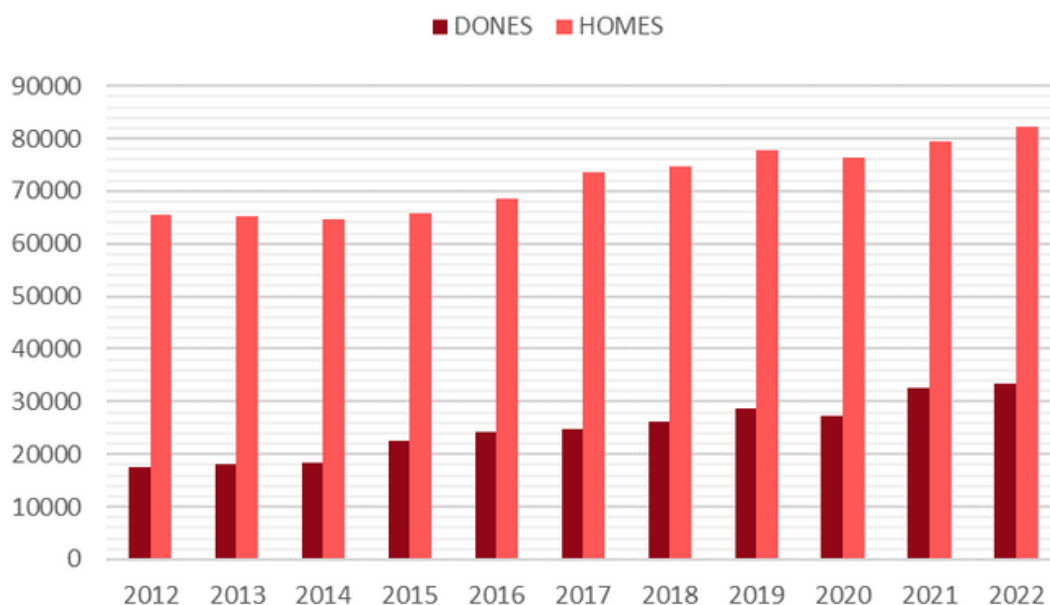
Per al correcte compliment de la Llei és necessària la col·laboració estreta entre les entitats esportives i les administracions públiques. Aquestes darreres hauran de dotar pressupostàriament algunes de les accions que han de dur a terme les entitats esportives ja que d'una altra manera no tindran capacitat econòmica per abordar-les.

3.2. Anàlisi del punt de partida

Per conèixer el punt del qual parteixen les entitats esportives balears s'ha enviat un qüestionari que ha donat els següents resultats sobre el preguntat:

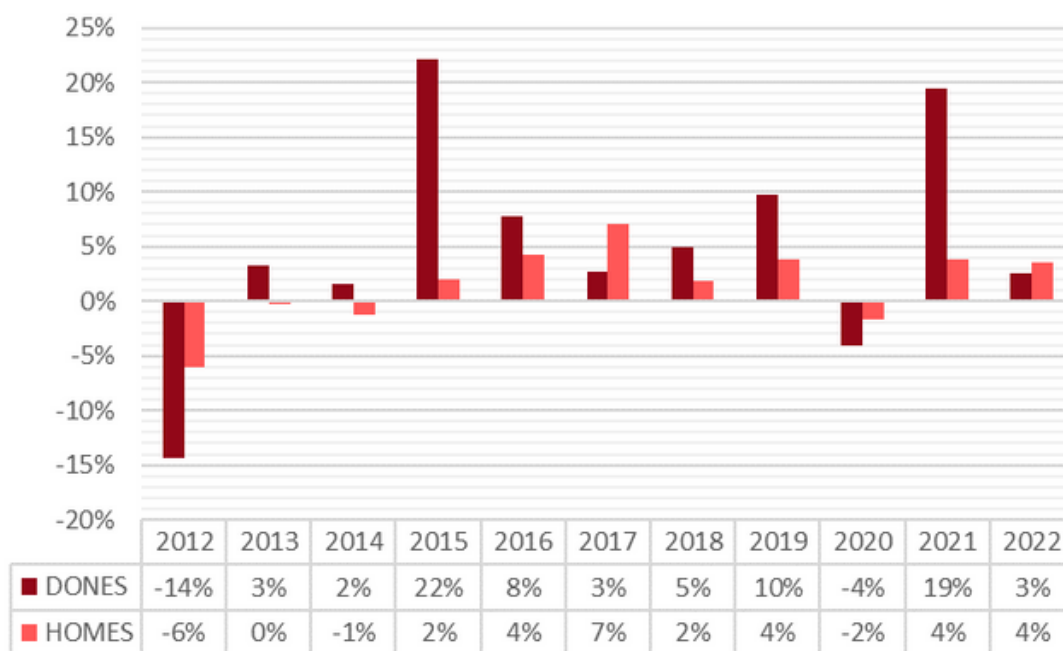
- ▶ De les entitats esportives consultades només un **7% NO** està al corrent de la nova llei balear de l'esport.
- ▶ El **15% NO** han aplicat, fins ara, cap mesura per promocionar la igualtat. Del 85 % restant el 53 % la mesura aplicada ha estat organitzar competicions femenines o jornades per donar a conèixer l'esport. Un 39 % han ofert cursos i beques per a esportistes, entrenadores o àrbitres. I el 16 % ha igualat els premis i tarifes.
- ▶ El **13% NO** ha incorporat cap dona a la seva estructura (tant en llocs de governança com en llocs tècnics), afirmant no tenir recursos, no trobar dones qualificades per als càrrecs o haver-los ofert i elles haver renunciat, bé per falta de formació, motivació o per no poder compaginar-ho amb una altra feina.
- ▶ El **93%** de les entitats esportives **NO** tenen pla d'igualtat.
- ▶ El **60% NO** compta amb un protocol de prevenció de la violència sexual.
- ▶ El **67% NO** té un protocol de protecció a la infància i l'adolescència.
- ▶ El **40% NO** compleixen amb una presència equilibrada d'almenys 40/60.

D'altra banda, segons dades del CSD, el nombre total de llicències federatives a Balears el 2022 va ser de 115.854. Dividides en 82.287 llicències masculines i 33.567 femenines.

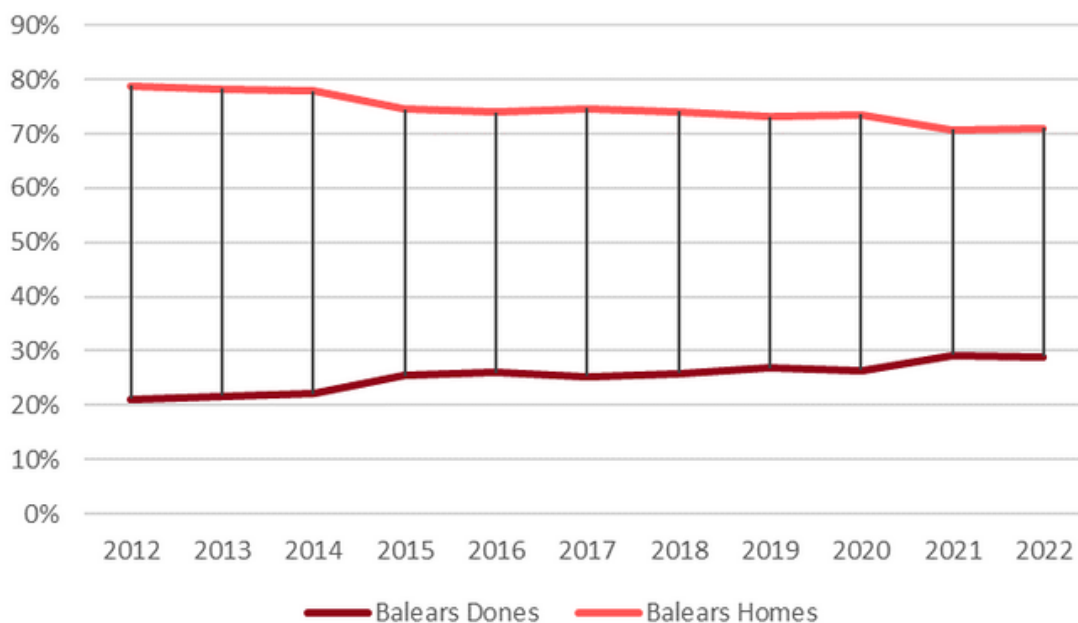
Gràfic 1. Nombre de llicències federades segons sexe a Balears. Font: CSD.

Les variacions interanuals mostren un descens de llicències el 2012 respecte al 2011 del 14%, a partir del 2013 s'han incrementat tots els anys, exceptuant el 2020 per la crisi COVID-19. L'increment de les llicències el 2022 que suposa respecte al 2019, com a referència anterior a la crisi, és del 11%.

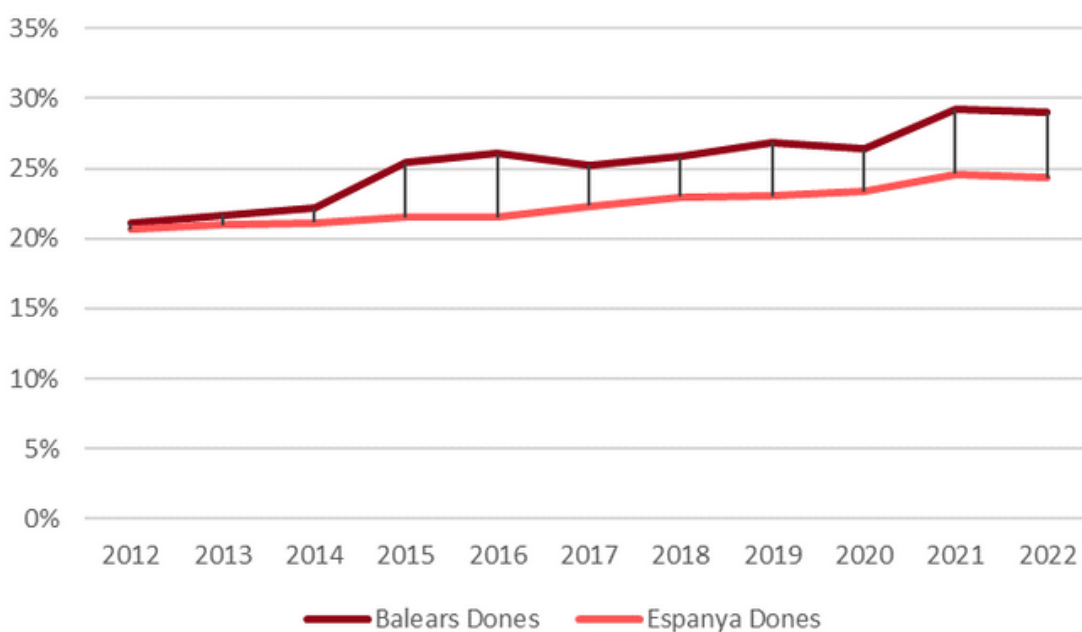
Gràfic 2. Increment interanual de les llicències esportives a Balears. Font: CSD.

En el desglossament dels resultats per sexe s'observen encara notables diferències, en concret l'any 2022 el 71% de les llicències federades corresponen a homes i el 21% a dones.

Gràfic 3. Percentatge de llicències per sexe a Balears. Font: CSD.

Si comparem aquestes dades amb el total de llicències nacionals, s'observa que el pes de les llicències femenines és menor a Espanya, 21%, front al 29% a Balears.

Gràfic 4. Comparativa del pes de les llicències femenines nacionals i balears. Font: CSD.

3.3. Recomanacions i proposta d'accions

A continuació, es proposen accions dirigides d'una banda a les entitats esportives i d'altra banda a les administracions esportives. En relació amb les primeres, les accions es distingeixen entre:

 EXTERNES: aquelles que afecten a les persones externes a l'organització, però que son beneficiaries de la seva activitat: esportistes, persones usuàries, etcètera.

 INTERNES: aquelles que afecten les persones a l'organització interna de la entitat i a la seva plantilla.

3.3.1. Adreçades a les entitats esportives

Distribució de les instal·lacions esportives

**Art.
16.2**

Descripció de l'acció *Elaborar el quadre amb l'assignació d'horaris i la distribució d'espais esportius, alternant els més demandants entre dones i homes, per evitar que sempre tinguin prioritat els equips masculins.*

Responsable *Direcció esportiva/tècnica.*

Recursos *Recursos propis.*

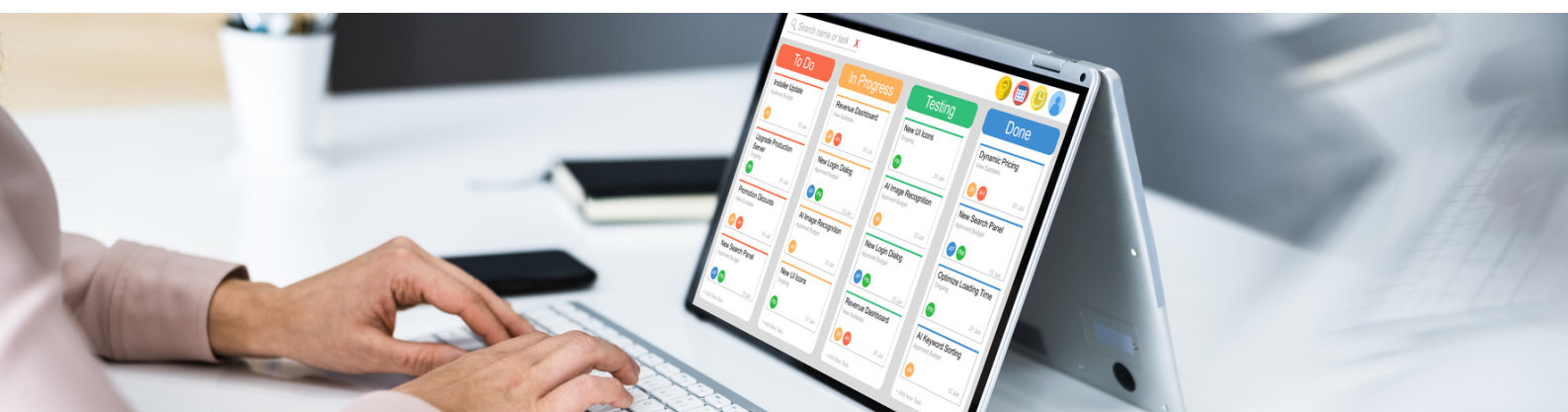
Calendari *A principi de curs, quan s'assignen els horaris i espais.*

Resultats previstos

- *Alternança d'horaris i espais perquè existeixi una igualtat en el repartiment entre categories femenines i masculines.*
- *Distribució equitativa d'horari i repartiment d'instal·lacions.*

Indicadors d'avaluació

- *Quadres igualitaris elaborats.*
- *Nombre de quadres modificats.*

Descripció de l'acció**Tecnificació mixta d'esportistes**

Programar jornades de tecnificació mixta dels equips femenins i masculins, atenent a nivells i edats. Les habilitats tècniques es poden entrenar conjuntament i així totes les categories comptaran amb la mateixa preparació.

Gairebé totes les disciplines esportives, amb un criteri de seguretat, una estructura, material adequat, adaptabilitat i consentiment podrien ser practicades per persones de diferents sexes.

Criteris per ajuntar parelles per aconseguir un major rendiment i diversió de qualsevol disciplina:

- Mateixes velocitats.
- Mateixa alçada.
- Mateixos pesos.
- Mateixa posició.
- Mateixa competició.
- Veterania i iniciació.

Treballar des de la tècnica conjuntament:

- Tècnica de passada: precisió.
- Tècnica de carrera: que inclou la velocitat, l'agilitat i l'acceleració.
- Tècnica individual: les habilitats com regats i amagues.
- Tècnica d'evasió: l'habilitat de sortejar el rival.
- Estructura defensiva i ofensiva: tant en defensa com en atac, les estructures tàctiques són entrenades i aplicades col·lectivament.

Exemples en annex I.

Responsable

Direcció esportiva/tècnica.

Recursos

Els propis de les tecnificacions. Coordinació de les sessions, continguts i l'equip del cos tècnic. Instal·lacions esportives.

Calendari

Al llarg de tota la temporada.

Resultats previstos

Desenvolupament Equitatiu/Tècnic:

- Igualtat d'oportunitats per al desenvolupament tècnic.
- Intercanvi de coneixements compartint estratègies.
- Fomentar el treball en equip, les habilitats socials i la comunicació dins i fora del camp.
- Respecte i companyonia.
- Compartir instal·lacions, entrenadores, entrenadors i recursos.
- Minimitzar els estereotips.
- Augment de confiança en entrenar conjuntament amb el masculí.
- Competència més forta.

Indicadors d'avaluació

- Nombre de jornades de tecnificació mixta.
- Nombre de participants en la jornada de tecnificació.
- Millores en les habilitats tècniques dels participants.
- Informes de seguiment dels participants en competicions.

Descripció de l'acció**Tecnificació amb jugadores en actiu de l'equip nacional o entrenadores**

Programar jornades de tecnificació d'equips de qualsevol categoria que estiguin dirigits per entrenadores titulades i esportistes que hagin competit o participat amb la selecció espanyola amb la finalitat de traslladar els seus coneixements i millorar la tècnica esportiva de les persones participants.

Responsable

Direcció esportiva/tècnica.

Recursos

Expertes contractades o disposades a participar-hi. Coordinació de les sessions, continguts i staff. Recursos financers per a l'organització d'aquestes sessions. Instal·lacions esportives.

Calendari

Al llarg de tota la temporada

Resultats previstos

- Millora tècnica esportiva.
- Inspiració i motivació.
- Coneixement pràctic.
- Foment de la participació femenina com a models a seguir desafiant estereotips de gènere.
- Millora en la formació d'entrenadores i la resta del cos tècnic.

Indicadors d'avaluació

- Nombre de jornades de tecnificació amb expertes.
- Nombre de dones participants en les jornades.
- Increment en la representació de dones en papers de lideratge i formació en l'àmbit esportiu.

Formació en igualtat

Art.
16.2

Descripció de l'acció **Xerrades sobre igualtat**, per als diferents col·lectius de les entitats esportives:

- Personal laboral.
- Esportistes i/o persones usuàries.
- Cos tècnic.
- Personal mèdic, psicològic i fisioterapèutic.
- Voluntariat i personal col·laborador.

Responsable

- Persona experta en igualtat.
- Psicòloga per al col·lectiu d'esportistes.

Recursos

- Personal expert intern de l'entitat. (Hi ha formacions gratuïtes en igualtat perquè es formi a la persona responsable de les xerrades).
- Personal expert extern a l'entitat.

Calendari Una xerrada per a cada col·lectiu un cop l'any.

Resultats previstos

- Augment de consciència i sensibilització en igualtat.
- Canvis positius en les actituds i comportaments relacionats amb la igualtat.
- Reducció d'estereotips i prejudicis.

Indicadors d'avaluació

- Nombre de formacions realitzades a l'any.
- Nombre d'hores en formació per col·lectiu.
- Nombre de persones formades, desagregat per sexe.

60/40 presència equilibrada

Art.
16.4

No en pocs informes s'assegura que les entitats són més competitives quan incorporen dones en les seves altes estructures. Buscar una presència equilibrada en les entitats esportives requereix imparcialitat en els processos de reclutament i canvis en les seves organitzacions que facin possible no només la seva incorporació en nombre, sinó molt especialment que permetin el desenvolupament de tot el seu potencial.

L'**Estudi Catalystde** 2008, realitzat sobre les 500 majors empreses del món, afirma que "Les empreses amb major nombre de dones en els seus llocs de direcció obtenen millors resultats econòmics en general". La incorporació de les dones en llocs d'alta direcció es tracta d'una qüestió de recuperar el talent. D'incorporar la forma de pensar, d'organitzar, el model de dirigir que es queda fora quan les directives són excluides. És a dir, és qüestió de **sumar talents**.

En els llocs d'alta direcció el criteri de selecció en molts casos, no es basa en el mèrit i capacitat de les persones que opten al lloc, sinó en les xarxes de captació, xarxes en les quals les dones encara no hi són, en portar menys temps en els espais públics. Aquesta absència resulta una barrera real per a l'accés de les dones a determinats llocs i és una de les raons que expliquen, en part, perquè les dones tenen més dificultats per arribar als llocs de responsabilitat i presa de decisions.

Al **diagnòstic de la situació de les dones en l'esport balear** publicat el 2021 per l'Asociación para Mujeres en el Deporte Profesional, es conclouia que les dones representaven entre un 15% i un 26% del personal d'entitats esportives de Balears (federacions i clubs) en funcions de governança i menys del 20% del personal en funcions tècnic-esportives.

Les accions proposades tenen l'objectiu de descobrir i retenir el talent que ja existeix a les entitats esportives i que ajudarà a tenir una presència equilibrada a tots els estaments.

Descripció de l'acció **Programes de Mentoria**

Crear o participar en un programa de mentoria que es centri en donar suport i promocionar dones dins de l'organització esportiva. Mitjançant d'aquesta iniciativa, es busca proporcionar orientació, suport i oportunitats de creixement professional per a les empleades, esportistes i dones al voltant de l'esport fomentant el seu desenvolupament i retenció de talent en l'entitat.

Responsable *Personal de recursos humans per coordinar el programa.*

Recursos

- *Personal per coordinar i administrar el programa de mentoria.*
- *Espai físic o recursos tecnològics per a les reunions de mentoria.*
- *Materials de capacitació per al desenvolupament d'habilitats.*

Calendari *Anual.*

Resultats previstos

- *Progressió i millora d'habilitats i competències específiques en la carrera professional de les dones que han participat en el programa.*
- *Augment de la xarxa de contactes.*
- *Promoció de dones en rols clau.*

Indicadors d'avaluació

- *Nombre de dones que participen en el programa.*
- *Percentatge de mentores identificades en comparació amb el total de dones en l'organització.*
- *Seguiment de l'avanç en la carrera de les dones que han participat en el programa.*

Descripció de l'acció**Cens de dones**

Crear una base de dades amb l'objectiu d'identificar les esportistes que, en finalitzar la seva carrera esportiva, vulguin continuar vinculades a un estament diferent, com a entrenadores, àrbitres, directives, gestores...

Responsable

Direcció esportiva o responsable de l'àrea de desenvolupament territorial.

Recursos

Recursos propis.

Calendari

Anual.

Resultats previstos

- *Identificació actualitzada d'una base de dades de talent femení.*
- *Increment de participació de dones a l'esport.*
- *Millora en la representativitat d'alta direcció.*
- *Establiment d'un canvi cultural esportiu que fomenti la igualtat.*
- *Elaboració d'una xarxa de suport i col·laboració entre entitats esportives.*

Indicadors d'avaluació

- *Nombre total de dones identificades en les entitats esportives.*
- *Proporció de dones actives en la pràctica esportiva.*
- *Comparació de les dades amb anys anteriors per avaluar tendències.*

Descripció de l'acció**Registre de les esportistes**

Elaborar una base de dades amb la situació de les esportistes federades i que integren equips nacionals per informar que poden sol·licitar l'ajuda que concedeix el CSD per naixement, adopció o acolliment; per a conciliació de la vida esportiva i familiar amb menors de tres anys amb matrícula en centres d'educació infantil, llars d'infants o a càrrec de personal cuidador; i per a formació acadèmica reglada.

Responsable

Personal federatiu encarregat de la tramitació de llicències.

Recursos

Elaboració d'un qüestionari.

Calendari

Quan es tramiti la llicència anual.

Resultats previstos

Reducció de l'abandonament de la pràctica esportiva entre dones.

Indicadors d'avaluació

- *Base de dades elaborada.*
- *Nombre de sol·licituds cursades.*

Descripció de l'acció**Accés a ajudes dones i esport del CSD**

Fer un seguiment de les esportistes que pertanyin a la federació per sol·licitar, a la federació espanyola corresponent, ajudes dins del programa Dona i Esport [1]:

1. Ajuts per a la formació.
2. Ajuts a desplaçaments de tècniques, jutgesses.

Responsable

Personal federatiu encarregat de l'atenció a les esportistes.

Recursos

Elaboració d'un qüestionari.

Calendari

Un cop l'any, quan es tramiti la llicència.

Resultats previstos

Esportistes balears beneficiàries d'aquestes ajudes.

Indicadors d'avaluació

- Llistat elaborat de les esportistes.
- Nombre de propostes a la federació espanyola cursades.

Campanyes de sensibilització de la igualtat

**Art.
16.5**

Descripció de l'acció**Xerrades inspiradores**

Organització de xerrades en col·legis i instituts amb esportistes per promocionar i visibilitzar l'esport femení.

Responsable

Direcció esportiva/tècnica.

Recursos

Esportistes disponibles.

Calendari

Al llarg del curs escolar.

Resultats previstos

Augment de les llicències esportives femenines, visibilitat i foment de l'esport.

Indicadors d'avaluació

- Nombre de xerrades impartides.
- Nombre de centres visitats.

[1] El Programa Dona i Esport ha estat dotat amb 1.800.000 € per a federacions esportives espanyoles el 2023.

Descripció de l'acció**Difusió de bones pràctiques**

Fer un pòster amb les bones pràctiques de l'entitat esportiva pel que fa a la igualtat. Incloure l'adhesió als Principis de la Declaració de Brighton, existència del protocol de prevenció de delictes sexuals (indicant la persona responsable), canal de denúncia...

Responsable

Personal encarregat de la comunicació juntament amb la Comissió d'Igualtat.

Recursos

Impressió del pòster.

Calendari

2024.

Resultats previstos

Millora de l'ambient de l'entitat a tots els nivells.

Indicadors d'avaluació

- Pòster penjat a l'entitat, amb les dades de la persona responsable del compliment dels protocols de prevenció de delictes sexuals i l'enllaç del canal de denúncia.

Visibilitat de l'esport femení en mitjans i xarxes socials

**Art.
16.6**

Descripció de l'acció**Pòdiums Mixtos**

Organització per a atorgar premis amb pòdiums mixtos. Pujaran al podi alhora els tres primers de la categoria femenina i masculina.

Responsable

Departament de màrqueting i patrocinis/Departament d'esdeveniments i protocol.

Recursos

Els propis dels premis de l'organització.

Calendari

En tots els campionats en els quals participin amb dues categories.

Resultats previstos

Visibilització de l'esport femení, en els casos en què només surt una foto en xarxes socials o la foto principal és de la categoria masculina.

Indicadors d'avaluació

- Nombre de pòdiums mixtos organitzats.
- Feedback de les persones participants.
- Cobertura dels mitjans de comunicació locals.

Descripció de l'acció**Campanya Wikipedia**

Crear un dossier de les esportistes més rellevants de l'entitat per gestionar la seva inclusió a la Wikipedia.

Responsable

Personal encarregat de la comunicació.

Recursos

Partida pressupostària de comunicació, segons el nombre d'esportistes.

Calendari

2024.

Resultats previstos

Millora de la marca Balear a Internet.

Indicadors d'avaluació

- Nombre d'esportistes incloses a la Wikipedia.

Aquesta acció té com a objectiu promoure la representació positiva de les dones en l'àmbit esportiu, destacant la seva participació activa i els seus assoliments. Es busca eliminar els estereotips de gènere en la cobertura mediàtica i en la promoció d'esdeveniments esportius, enfocats a mostrar les dones com a atletes i protagonistes de les seves pròpies històries.

Descripció de l'acció

Fomentar la presència d'imatges en les quals les esportistes són protagonistes de l'acció a realitzar, evitant la representació de les nenes i dones com a espectadores o en actitud passiva.

Responsable

Dept. comunicació i premsa / community manager / màrqueting.

Recursos

Fotografia i videografia de nenes i dones en acció.

Calendari

Pràctica habitual.

Resultats previstos

- Enfortiment en base a la seva imatge com a esportista.
- Eliminació d'estereotips de gènere.
- Augment de visibilitat mediàtica.
- Increment en la participació femenina.
- Impacte en la percepció social.

Indicadors d'avaluació

- Percentatge d'augment en el nombre de seguidors en xarxes socials o visites a llocs web.
- Reaccions positives i comentaris en aquestes publicacions.

Descripció de l'acció**Som ambaixadores**

Campanya publicitària amb esportistes d'elit, entrenadores, àrbitres, presidents, gestores, etc. que exerceixin com a ambaixadores. Aquestes dones exerceixen un paper destacat en l'esport i serviran com a models a seguir, motivant altres nenes, joves i dones a participar en diferents rols dins de l'esport.

Responsable

Dept. comunicació i premsa / community manager / màrqueting.

Recursos

Partida pressupostària de comunicació. Ambaixadores d'elit.

Calendari

Principi de temporada.

Resultats previstos

Augment de la presència de les dones a l'entitat a tots els nivells.

Indicadors d'avaluació

- *Nombre d'ambaixadores que participen en esdeveniments esportius i programes educatius.*

Aquesta acció té com a objectiu promoure i reconèixer dones referents en el món de l'esport. Per aconseguir-ho, es duran a terme concursos i qüestionaris per tal d'identificar i destacar dones en els diferents àmbits de l'esport.

Descripció de l'acció**Dones referents**

Convocar concursos, elaborar històries o qüestionaris a les xarxes socials que identifiquin dones referents en l'esport en qüestió.

Exemple: "Menciona una dona del teu club/esport que..."

- *Hagi estat important en la teva carrera esportiva*
- *Admires. Sense ella no series l'esportista que ets, etc.*

Responsable

Dept. comunicació i premsa / community manager / màrqueting.

Recursos

Personal per a la gestió i promoció del projecte. Jurat.

Calendari

Principi de temporada.

Resultats previstos

- *Visibilitat, reconeixement, motivació i apoderament.*
- *Identificació i atracció de talents.*
- *Canvi cultural en les estructures. Millora de la imatge de l'entitat.*

Indicadors d'avaluació

- *Nombre de nominacions rebudes i dones identificades.*

Igualtat en els premis

Art.
16.9**Descripció de l'acció**

Incloure en el reglament esportiu que:

- Totes les competicions tindran premis iguals entre per als dos sexes.
- Totes les persones federades es comprometen a no participar en competicions privades o no oficials que tinguin assignats premis desiguals per a dones i homes.

Responsable

Junta directiva.

Recursos

Personal laboral de l'entitat encarregada de la redacció dels reglaments.

Calendari

Després de la primera Assemblea General en què s'aprovi.

Resultats previstos

- Promoció de la igualtat en l'àmbit esportiu.
- Eliminació de la desigualtat en els premis.

Indicadors d'avaluació

- Inclusió en el reglament.

Plans d'acció positiva per a cada modalitat i categoria

Art.
16.10**Descripció de l'acció**

Elaboració de programes específics per al finançament de les categories femenines. Acordar amb els patrocinadors la distribució dels ingressos entre les categories femenines i masculines.

Responsable

Direcció esportiva.

Recursos

Programes de mecenatge esportiu. Acords amb patrocini.

Calendari

Cada any o curs.

Resultats previstos

Reducció de l'abandonament de les esportistes gràcies a l'augment de finançament.

Indicadors d'avaluació

- Nombre de programes posats en marxa.
- Nombre d'esportistes beneficiàries.

Descripció de l'acció**Comissió d'Igualtat**

Crear una comissió d'igualtat amb l'objectiu de promoure la igualtat de gènere en l'entorn laboral de l'entitat. Aquesta comissió impulsarà el Pla d'Igualtat que, mitjançant el diagnòstic de la situació de l'entitat, identificarà i negociarà les mesures prioritàries, els mitjans materials i humans necessaris per a la seva implantació, així com les persones o òrgans responsables, incloent un cronograma d'actuacions.

Responsable

Junta directiva.

Recursos

Suport i compromís de l'alta direcció. Recursos humans per a l'organització de la comissió.

Calendari

2024. Una vegada creada realitzarà un treball permanent amb totes les seves competències.

Resultats previstos

- Abordatge de bretxes de gènere.
- Aprovació de mesures que garanteixin la igualtat.
- Foment de la contractació i retenció de talent femení.

Indicadors d'avaluació

- Comissió creada i en funcionament.
- Nombre de reunions celebrades per la comissió.
- Nombre de mesures concretes per a promoure la igualtat.

Descripció de l'acció**Formació per a futures entrenadores i àrbitres**

Crear un programa per retenir el talent de jugadores que han estat en la selecció autonòmica i que es retiren. El programa suposarà l'oportunitat d'adquirir habilitats d'arbitratge o entrenament en la modalitat esportiva practicada.

Responsable

Direcció esportiva/direcció tècnica.

Recursos

- Llistat d'ex jugadores de la selecció autonòmica balear.
- Fons per a cobrir les despeses del programa o sol·licitar les beques del CSD a nivell autonòmic.

Calendari

Un cop l'any.

Resultats previstos

- Increment del nombre d'àrbitres i entrenadores a nivell local a curt termini i nacional a mitjà/llarg termini.
- Retenció de talents després de la retirada esportiva.

- Indicadors d'avaluació**
- Nombre de dones que realitzen la formació.
  - Augment en la participació de dones en arbitratge i entrenament.

Descripció de l'acció **Taller de marca personal per a esportistes**

Creació d'una formació per a jugadores en actiu perquè construeixin i gestionin la seva marca personal de manera efectiva. L'objectiu de la formació és facilitar eines digitals perquè puguin ser referents de futures generacions.

Responsable Coordinació de l'àrea de desenvolupament de l'entitat.

Recursos Personal per a la formació en marca personal.

Calendari Anual.

- Resultats previstos**
- Construcció d'una marca personal forta, identificant i posant en valor els seus assoliments amb una narrativa impactant i coherent.
  - Gestió efectiva de xarxes socials.

- Indicadors d'avaluació**
- Nombre de participants inscrites i assistents.

Descripció de l'acció **Vestimenta, uniformitat**

Oferir una indumentària, adequada a la seva fisonomia, per als equips femenins tenint en compte el tallatge còmode i tècnic per a la bona pràctica de la modalitat esportiva escollida.

Responsable Comissió d'igualtat/Coordinació/direcció de desenvolupament esportiu.

Recursos Los mismos que para la equipación masculina.

Calendari Pràctica habitual.

Resultats previstos Millora en la comoditat i el rendiment gràcies a les equipacions adaptades a les necessitats de les esportistes.

- Indicadors d'avaluació**
- Nombre d'equipacions canviades.

El principal objectiu d'aquesta acció és promoure l'ús del llenguatge inclusiu en tots els documents i comunicacions de l'entitat, és a dir, estatuts, reglaments, bases de competició esportiva, notícies, comunicats, xarxes socials, etc. Això implica eliminar termes o frases que puguin ser discriminatoris o excludents i substituir-los per un llenguatge neutre i respectuós. A més a més, cal posar al mateix nivell l'esport masculí i femení.

Descripció de l'acció

Llenguatge no sexista

Revisió del llenguatge utilitzat en totes les comunicacions de l'entitat, tant externes com internes. Inclusió de la paraula masculí de la mateixa manera que s'inclou femení. Exemple: futbol femení - futbol masculí, no només futbol per als últims.

Responsable

Comissió d'igualtat.

Recursos

Guia de llenguatge no sexista (veure capítol 8).

Calendari

Durant el 2024. Pràctica habitual per a les futures comunicacions.

Resultats previstos

- Millora en la comunicació interna i externa.
- Creació d'una cultura organitzacional esportiva més conscient i sensible a les qüestions de gènere.
- Imatge positiva de l'entitat.

Indicadors d'avaluació

- Nombre i tipus de modificacions realitzades.

Descripció de l'acció

Incloure dins de les normatives, temps i espais per a la **lactància**, amb la finalitat de permetre a les esportistes els descansos necessaris, temps addicionals i àrees privades i còmodes. Facilitar la flexibilitat en els horaris d'entrenaments i competició. Proporcionar assessorament mèdic per garantir un retorn segur a la competició.

Responsable

Comissió d'igualtat/Coordinació/direcció de desenvolupament esportiu.

Recursos

Manual informatiu amb informació detallada sobre els drets de les atletes lactants, procediments d'ajustaments i suport logístic.

Calendari

2024.

Resultats previstos

Disponibilitat d'un espai adequat, just i segur per a les atletes lactants en actiu durant els entrenaments i competicions.

Indicadors d'avaluació

- Nombre de dones beneficiades.

Descripció de l'acció

Personalització del protocol de prevenció que es proporcioni per part de l'administració o federació nacional, per tal que s'adapti a les seves instal·lacions i realitat esportiva. Per a això cal tenir en compte per a l'activitat quotidiana i qualsevol esdeveniment que s'organitzi, el tipus d'esdeveniment, els horaris, la ubicació, els mitjans de transport, el recinte, el personal, el perfil d'assistència, l'aforament disponible, etc.

En la personalització es plantejaran les diferents situacions que es poden donar i es proporcionaran indicacions de com actuar.

Les situacions s'adaptaran a l'activitat de la instal·lació en concret:

- Activitat sense públic i amb públic.
- Zones de la instal·lació:
  - Verificar que no hi hagi llocs que, en cas d'ocórrer un delicte, la víctima es trobi impedida de demanar auxili.
  - Verificar les condicions de bona il·luminació allà on calgui.
  - Verificar si assistents i treballadors poden tornar segurs a casa en finalitzar l'esdeveniment.
  - Verificar que el recinte estigui ben senyalitzat.
  - Verificar que els vestidors no estiguin excessivament allunyats de la zona on es realitza l'activitat esportiva.
  - Verificar que no hi ha punts perillosos en el recinte ni als seus voltants.
- Horaris de la instal·lació.
- Nombre de personal laboral, de vigilància, aforaments, etc.

Responsable

La Junta Directiva, amb ajuda de la Comissió d'Igualtat, nomenarà la persona responsable de la personalització del protocol que haurà de comptar amb formació específica.

Recursos

Els propis de l'entitat.

Calendari

2024.

Resultats previstos

- Minimització de riscos.
- Compliment de normatives locals i nacionals.
- Actuació immediata davant de qualsevol cas d'assetjament o violència.

Indicadors d'avaluació

- Protocol personalitzat, publicat al web i posat en coneixement de totes les persones treballadores i usuàries de l'entitat esportiva.

Descripció de l'acció	<i>Oferir formació sobre prevenció de delictes sexuals. En la formació es donarà a conèixer el protocol amb els seus detalls.</i>
Responsable	<i>La Junta directiva s'encarregarà de formar algú a l'entitat o es comptarà amb personal expert extern.</i>
Recursos	<i>Personal, empreses o associacions o amb recorregut demostrable en formació sobre prevenció de delictes sexuals.</i>
Calendari	<i>Un cop l'any/curs.</i>
Resultats previstos	<ul style="list-style-type: none"> <i>• Comprensió profunda dels delictes sexuals, les seves conseqüències i la importància de la prevenció.</i> <i>• Coneixement del protocol per part de tota l'entitat esportiva.</i> <i>• Habilitats d'identificació i resposta de manera efectiva.</i> <i>• Promoció d'un ambient segur.</i> <i>• Cultura que descoratgi els delictes sexuals i fomenti la denúncia i la intervenció adequada.</i>
Indicadors d'avaluació	<ul style="list-style-type: none"> <i>• Nombre de formacions realitzades.</i> <i>• Nombre de persones formades, desagregat per sexe.</i> <i>• Enquestes de clima laboral per avaluar els canvis en la percepció de la seguretat.</i>

Implementació d'un canal de denúncia davant la violència i discriminació

**Art.
16.11**

En general, les entitats esportives no compten amb un canal de denúncia o si es té, no es reben denúncies. Aquesta situació es pot produir per diversos motius:

- Que efectivament no hi hagi casos.
- Que l'entitat esportiva no hagi comunicat l'existència i procediment de denúncia a esportistes i usuaris i no es trobi accessible al web.
- Que la persona assignada per rebre i processar la denúncia no sigui l'adequada.
- Que no existeixi el canal de denúncies.

Descripció de l'acció **Implementar un canal de denúncies**

Punts a l'hora de posar en marxa un canal de denúncies:

Establir el mitjà a través del qual es canalitzaran les comunicacions i que compleixi amb les garanties legals. Pot ser intern o extern.

En cas que sigui intern:

- Cal nomenar una persona responsable del sistema amb les especificacions que marca la norma i fer-ho públic i accessible.
- La persona responsable de rebre i gestionar les denúncies, ha de tenir formació específica.
- Confeccionar un manual d'utilització del canal de denúncies.
- Elaborar un procediment de gestió de les informacions rebudes.
- Establir les polítiques de principis generals en matèria del sistema intern d'informació i la defensa de la persona informant o denunciant.
- L'accés al canal de denúncies i la documentació que l'ha d'acompanyar s'han de trobar de forma accessible al web i cartelleria de les instal·lacions.
- Realitzar publicitat i promoció del canal de denúncies.

El canal de denúncies haurà d'estar disponible perquè qualsevol persona federada, associada, personal laboral, autònoma, col·laboradora, fins a entitats o empreses, -sempre que totes elles guardin relació amb l'entitat esportiva-, puguin comunicar qualsevol situació de violència o discriminació.

Responsable Junta directiva amb supervisió de la Comissió d'Igualtat.

Recursos

- Delegada de protecció amb capacitat jurídica i psicològica per proporcionar empara específica per a les esportistes d'alta competició.
- En cas d'optar pel canal de denúncia extern, demanar a les administracions públiques.

Calendari 2024.

Resultats previstos

- Millora de la transparència.
- Detecció i prevenció de conductes inapropiades.
- Major objectivitat i imparcialitat.
- Major eficàcia en la resolució.
- Promoció d'un fort missatge de compromís ètic per part de l'entitat esportiva.
- Professionalisme i experiència en abordar denúncies sensibles.
- Protecció de la víctima.
- Confiança i credibilitat.

Indicadors d'avaluació

- Nombre de casos, denúncies i sancions, segregades per sexe.
- Tipus de denúncies.

Situació de les persones que treballen amb menors

Art.
131

Descripció de l'acció

Certificat de delictes de naturalesa sexual

Exigir com a requisit indispensable per obtenir la llicència federativa la presentació del certificat de delictes de naturalesa sexual.

Responsable

Responsable de tramitació de llicències federatives.

Recursos

Els propis de l'entitat.

Calendari

Cada sis mesos.

Resultats previstos

- Prevenir la participació de persones amb historial de delictes de naturalesa sexual en activitats que involucrin menors.
- Credibilitat i confiança per a les famílies.
- Compliment normatiu.
- Prevenció general de riscos.

Indicadors d'avaluació

- Nombre de persones en el cos tècnic i nombre de certificats presentats.

Compliment de la LOPIVI

Art.
131

Descripció de l'acció

Verificació del compliment de la LOPIVI

Verificar el compliment de la Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència.

Responsable

Junta directiva.

Veure el formulari d'avaluació de compliment a l'annex II.

3.3.2. Adreçades a les administracions esportives

Corregir qualsevol situació de discriminació

**Art.
16.1**

Descripció de l'acció

Determinar el pressupost de les diferents administracions destinat a publicitat i promoció d'esdeveniments esportius a nivell insular, nacional i internacional, segregats per esport, edat i sexe, perquè estigui repartit al 50 %.

Formació en igualtat

**Art.
16.2**

Descripció de l'acció

Dotar una partida pressupostària per oferir a les entitats esportives les formacions en igualtat.

Campanyes de sensibilització de la igualtat

**Art.
16.5**

Descripció de l'acció

Creació de píndoles de contingut online de menys d'un minut de durada que destaquen les històries de dones pioneres en el món de l'esport. Aquestes píndoles s'utilitzaran per compartir les seves experiències, superació de dificultats i trajectòries esportives, amb l'objectiu d'inspirar més nenes i dones a perseguir els seus somnis en l'àmbit esportiu.

Descripció de l'acció

Organitzar una Jornada de Gestió Esportiva a la Universitat de les Illes Balears. Taula rodona amb dones destacables en llocs de governança, centrada en discutir temes rellevants relacionats amb la gestió esportiva, dirigida a universitàries:

- Estils de lideratge.
- Presa de decisions.
- Desenvolupament d'estratègies.
- Planificació.
- Desafiaments...

Visibilitat de l'esport femení en mitjans de comunicació públics

**Art.
16.6**

Descripció de l'acció *Revisar les graelles de televisió i ràdio balear públiques per incorporar tant en retransmissions com en serveis informatius l'esport femení en un 50 %.*

Descripció de l'acció *Inclusió d'anuncis de qualsevol disciplina d'esport femení en mitjans de comunicació públics sempre que es retransmetin partits de futbol masculí o primeres lligues o de màxima audiència de les illes balears.*

Descripció de l'acció *Revisar les dotacions pressupostàries per al patrocini d'esdeveniments esportius privats perquè siguin paritàries.*

Establiment d'indicadors de valoració d'activitats per a les entitats que implementin mesures eficaces

**Art.
16.7**

Descripció de l'acció

- Nombre de persones a les juntes directives amb veu i **vot**, segregat per sexe.
- Nombre de persones amb dotació pressupostària en els equips tècnics esportius, segregat per sexe.
- Nombre de llicències, segregat per sexe.
- Us de les instal·lacions amb horaris, edats i recursos materials, segregat per sexe.
- Nombre de viatges entre illes i nacionals per a competicions, concentracions, tecnificacions, etc., segregat per edats i sexe.
- Nombre de viatges internacionals per a competicions, concentracions, tecnificacions, etc., segregat per edats i sexe.
- Nombre de programes d'acció positiva implementats.

Programes específics en tots els nivells especialment en els de responsabilitat

**Art.
16.8**

Descripció de l'acció **Observatori d'igualtat de gènere en l'esport balear**

Creació d'una entitat independent amb representació equilibrada, amb la missió de vigilar i analitzar discriminacions en la participació, la representació, el finançament i la igualtat d'oportunitats en l'esport.

Redacció del protocol genèric sobre violència sexual amb formació**Art.
16.11**

Descripció de l'acció *Facilitar a les entitats esportives un protocol genèric de prevenció de la violència sexual.*

Dotar d'una partida pressupostària per oferir formació en prevenció de la violència sexual a les entitats esportives, tenint en compte barems econòmics de cada entitat.

Descripció de l'acció *Treure a licitació la contractació d'una empresa que gestioni el canal de denúncia, perquè doni servei a totes les entitats esportives balears.*

Descripció de l'acció *Establir com a requisit perquè una entitat pugui inscriure's en el Registre d'Entitats Esportives o renovar la seva inscripció, la presentació del protocol sobre prevenció de delictes sexuals adaptat a l'entitat a registrar.*

Imposar sancions clares per a aquelles entitats que no compleixin amb aquestes exigències, com la suspensió d'activitats o la revocació de la llicència.

Descripció de l'acció *Establir auditories periòdiques per avaluar la implementació i eficàcia dels protocols contra la violència sexual en les entitats esportives registrades.*

Garantir que aquestes siguin dutes a terme per professionals externs i imparcials per assegurar la transparència.

Funció inspectora**Art.
186**

Descripció de l'acció *Crear places per a la funció d'inspecció o habilitar personal tècnic per exercir aquesta funció, amb la seva corresponent dotació pressupostària.*

Com que el nombre total de llicències esportives a les Balears és pràcticament de 116.000, la ràtio adequada requeriria un mínim de 11 persones encarregades de la inspecció esportiva.

4. Bones Pràctiques

Exemples

HANDBOL CLUB EIVISSA

[Enllaç](#)

Projecte: **L'handbol es mou**

El Club ha posat en marxa un projecte pioner per impulsar l'esport de la seva secció femenina, pensat perquè les dones puguin enriquir la seva experiència esportiva, tenir més facilitats en l'accés a l'activitat esportiva i equiparar-se en condicions d'igualtat i qualitat amb el masculí. El club porta anys treballant en la seva secció femenina que ja suposa gairebé el 40% de les seves fitxes federatives.

Per facilitar tant a jugadores com famílies l'accés a l'esport i el suport d'empreses a l'esport femení en general i l'handbol en particular, utilitzen el programa de mecenatge "Ellas Compiten" de la Fundació MATRIA.

CLUB CICLISTA ESCAPADA

[Enllaç](#)

Projecte: **Setmana Ciclista - Volta Comunitat Valenciana Fèmines**

Ja s'han disputat set edicions d'aquesta prova 2.1 exclusivament femenina, inclosa en el calendari europeu de la Unió Ciclista Internacional (UCI), que va posar en marxa Sergio Camarena. En l'última edició van participar 23 equips de quatre continents: Europa, Amèrica, Àsia i Oceania. L'organització i el nivell de seguretat estan a l'altura de les millors cites internacionals sent una carrera en la qual les corredores tenen l'oportunitat de competir en les mateixes condicions que els seus homòlegs masculins.

FUNDACIÓN MATRIA

[Enllaç](#)

Projecte: **Programa de mecenatge esportiu per a dones**

La Fundació Matria va posar en marxa el 2019 el programa de mecenatge esportiu "Ellas Compiten", amb l'objectiu que tant empreses com persones físiques puguin fer donacions a l'esportista o a clubs federats, sense ànim de lucre, que ells considerin oportú i puguin gaudir del benefici fiscal d'acord amb l'estipulat en la Llei de Mecenatge Esportiu 49/2002.

ESPAI DONES FORMENTERA

Projecte: **Curs de prevenció de delictes sexuals en l'àmbit esportiu**

Iniciativa adreçada al cos tècnic de clubs esportius i professionals vinculats al món de l'esport a l'illa de Formentera, per rebre formació específica tant des del punt de vista teòric com pràctic, amb l'organització de diferents tallers complementaris. Formació de 12 hores lectives.

EJE&CON

Enllaç

Projecte: **#AquíEstánEllas**

Iniciativa que busca incrementar la presència de dones com a ponents en conferències i reportatges als mitjans de comunicació, per aconseguir que l'habitual sigui que hi hagi representació mixta en qualsevol panell.

Aquest programa va sorgir per donar resposta a la suposada dificultat de trobar dones expertes per formar part de panells, notícies en mitjans de comunicació i esdeveniments. Eje&Con considera que, per construir un món igualitari és fonamental que l'opinió de les dones expertes sigui tinguda en compte en tots els àmbits, almenys en la mateixa mesura que habitualment es considera el punt de vista dels experts.

FEDERACIÓ DE FUTBOL DE LES ILLES BALEARS

Enllaç

Projecte: **Programa de Talents i Mentoratge d'Àrbitres**

La Federació ha posat en marxa una comissió tècnica que tria cada any 6 dones col·legiades interessades a realitzar el procés selectiu/formatiu, per intentar ascendir a altres categories del futbol nacional. Aquest programa té com a objectiu el progrés de l'arbitratge i la promoció de les col·legiades.

REAL FEDERACIÓN ESPAÑOLA DE FÚTBOL

Enllaç

Projecte: **Programa de Mentors per a entrenadores y jugadores**

La RFEF ha posat en marxa una línia d'actuació, per al suport i desenvolupament de les entrenadores i la millora en la formació de les jugadores del futur del futbol i futbol sala femení. **María Jesús Tamurejo**, responsable de la Comissió de Futbol Femení de la FFIB, ha aconseguit incloure en la candidatura tres entrenadores de les Illes Balears.

UNIVERSIDADE DE VIGO

Pdf

Projecte: **El gènere als ulls**

El 2017, **Ana Rey Cao** i **Alba González Palomares** van publicar una guia d'estratègies per educar amb (i malgrat) les fotografies dels materials curriculars. Aquesta guia està dirigida al professorat. El material té com a intenció contribuir a l'alfabetització visual crítica pel que fa a qüestions de gènere. La guia inclou activitats.

CENTRE DE TECNIFICACIÓ DE LES ILLES BALEARS

Enllaç

Projecte: **Tecnificació mixta de rugbi**

Programa de formació integral. Ajuda jugadores i jugadors amb projecció internacional que estiguin en edat de formació a compaginar el rugbi d'alt nivell i els estudis. Pionera en aquest projecte **Zahía Pérez**, primera jugadora a formar part del programa.

TEIKA I LA UNIÓ DE PERIODISTES VALENCIANS

Manual

Projecte: **Manual de tractament periodístic de l'esport femení i la dona esportista**

Aquest manual neix d'una proposta de l'empresa Teika i de la Unió de Periodistes Valencians, amb l'objectiu d'oferir als mitjans de comunicació una sèrie de pautes a l'hora d'informar sobre l'esport femení i les dones esportistes. La finalitat principal és, per tant, proporcionar recomanacions clares i directives que els periodistes i altres professionals de la comunicació (càmeres, fotografia) puguin consultar i aplicar de manera senzilla.

INSTITUTO DE LAS MUJERES

Publicació

Projecte: **Parlem d'esport**

L'objectiu d'aquesta publicació és analitzar i suggerir noves formes de llenguatge esportiu, convertint-se en un útil vehicle per al canvi en relació amb els estereotips de gènere associats a l'esport i, consegüentment, per a l'assoliment de la igualtat efectiva entre dones i homes en l'esport.

FEDERACIÓ CATALANA DE FUTBOL

Vídeo

Projecte: **#Orgullosa**

Anunci promocional del projecte #Orgullosa per potenciar el futbol i el futbol sala.

FEDERACIÓ BALEAR DE CAÇA

Web

Projecte: **Elecció d'una Presidenta**

Marta Lliteres és la nova presidenta de la Federació Balear de Caça. D'aquesta manera, la manacorina es converteix en la segona dona que presideix una federació autonòmica de caça a Espanya, després que **Lorena Martínez** prengués el comandament de la Federació Valenciana al maig de 2022.

CLUB ESPORTIU ATLÈTIC BALEARS FEMENÍ

Notícia

Projecte: **Coordinación de la Dirección Técnica femenina**

L'Atlètic Balears segueix consolidant la seva aposta pel futbol femení. A la ja creada secció femenina de la temporada passada, s'uneixen ara diverses novetats importants. La primera d'elles és que la fins ara capitana de l'ATBFEM, **Marina Tugores** deixa el futbol com a jugadora i a partir d'ara va a coordinar el futbol femení balearic, en una aposta per aquesta secció.

5. Guia de llenguatge

Cada paraula que s'elegeix a l'hora de parlar de l'esport femení pot contribuir a reforçar els estereotips socials sobre dones i homes: força, potència, velocitat, agressivitat i ambició per a ells; tendresa, delicadesa, debilitat, passivitat o estar primes per a elles.

Titulars sobre la bellesa de les jugadores, dedicar més línies a l'aparença física o les relacions sentimentals que a la tècnica i als resultats o usar qualificatius masculistes és encara més habitual del que caldria esperar.

A continuació, es resumeixen els suggeriments emesos per la UNESCO i diversos organismes espanyols d'igualtat, per visibilitzar les dones i evitar el sexisme en el llenguatge, adaptats a l'àmbit de l'esport. En primer lloc, atenent de forma general a la redacció i a continuació amb un quadre d'exemples de notícies que apareixen a les webs de les entitats esportives de les Balears, i l'alternativa proposada.

Com evitar el sexisme en el llenguatge esportiu?

Usar termes femenins per denominar les professionals i esportistes, amb les seves concordances en femení. Usar també el femení per als seus càrrecs i títols, recordant que els articles, determinants, adjectius... han de concordar amb ells en femení.

Evitar la utilització del terme "dona" abans del títol professional ("És una dona àrbitra"). És redundat i classifica en una categorització homogènia i indivisible a tot el gènere femení reforçant la idea que totes les dones són iguals i l'important és el seu sexe.

Sobre l'arrova

Les arroves no resolen satisfactòriament la qüestió de gènere. Tot i que de vegades pot ser la primera forma que ve al cap, val la pena posar-se a pensar amb la finalitat de trobar una solució millor.

Pel que fa al seu ús, poden anar molt bé en alguna ocasió excepcional per a un cartell, per a un anunci, per en un moment donat cridar l'atenció sobre el fet que s'ha tingut en compte les dones, però no semblen la millor manera de solucionar els problemes que la diversitat de documents que existeixen, ni, després, per a cap tipus de document o imprès oficials. Afegint la dificultat de llegir-les en alt.

Sobre les barres

Igual que l'arrova, les barres visibilitzen mínimament les dones (o els homes), eviten els masculins purs i durs, però el seu ús s'hauria de limitar a textos, escrits o documents que no fossin per llegir, que anessin més aviat per omplir.

És més llegible qualsevol de les expressions següents:

- les i els entrenadors
- entrenadores i entrenadors.

Que una expressió amb barra com aquesta que a totes llums entorpeix la lectura:

- ◀ els/les entrenadors/es.

Tot i que aquesta fórmula visibilitzava malament que bé les dones, les noves propostes rauen en el fet que en un context com són els documents per llegir, hi ha fórmules que funcionen millor, són molt més àgils, llegibles i, per tant, comprensibles, que les barres.

A més s'afegeix el problema de com llegir-les en veu alta.

Per tant, és millor usar-les com a recurs excepcional i esporàdicament

Presentació de les dones com a apèndixs d'un home

S'ha d'evitar designar les dones com a apèndix dels homes, o com a subordinada, dependents o inferior a ells. Per lluitar contra l'estereotip de la passivitat i manca de protagonisme femenins, cal destacar el seu paper actiu en frases en què apareguin com a subjectes actius de l'oració. Ús simètric de noms, títols, tractaments, valors i capacitats, ja que existeix la tendència de minimitzar les dones o en una relació de dependència respecte als homes.

Ús de noms genèrics abstractes

Substituir el genèric masculí per altres termes amb valor genèric real:

Atleta, esportista, equip, grup, col·lectiu, alineació, selecció, capitania, persones, presidència, junta directiva, assembleista, afició, familiars, voluntariat, cos tècnic, staff, fisioteràpia, departament mèdic, manager...

Veure guia ràpida de les recomanacions més importants a tenir en compte a l' hora de redactar, en annex III.

Ejemplos

Redacció trobada	Alternativa
Jugador	Esportistes
Jugadors	Participants
Atletes femenines	Atletes
Pares i mares	Famílies
Entrenadors / tècnics	Staff/cos tècnic/direcció tècnica
Curs d'àrbitres / àrbitres / àrbitre	Curs d'arbitratge/arbitratge/cos arbitral
President	Presidència
Treballadors	Personal laboral
Directius	Alta direcció/càrrecs de direcció/la direcció
Els creuaments dels guanyadors seran	Els creuaments entre els qui estiguin en 1er lloc
Els delegats del camp	La delegació de camp
Ha augmentat el nombre de federats	Ha augmentat el nombre de llicències federatives
Els socis del club	Les persones sòcies del club
Els voluntaris	Les persones voluntàries
El primer classificat	Primer lloc a la classificació
Els guanyadors	L'equip guanyador
Els alineats	L'alineació
Els aficionats	L'afició
Els esportistes	El col·lectiu d'esportistes
El sol·licitant	La persona sol·licitant
En cas d'estar lesionat	En cas de lesió
Els menors de 18 anys precisen	Menors de 18 anys precisen
Consentiment patern	Consentiment familiar
Es recomana als esportistes ingerir...	Recomanem ingerir...
Esports d'homes/dones	Esports tradicionalment associats a...
Alexia Putellas es la Messi del futbol	Alexia Putellas és una estrella del futbol
Els directors esportius/tècnics	La direcció esportiva/tècnica
Els que volen seguir el partit	Els qui vulguin seguir el partit

6. Glossari

A continuació, es presenta un glossari amb els principals termes utilitzats al llarg de la Guia. Tots ells estan basats principalment en el diccionari ideològic feminista de Victoria Sau (1981, 2001) i en la Llei 3/2007 de 22 de març.

Acció positiva

Segons la Llei 3/2007 de 22 de març, per tal de fer efectiu el dret constitucional de la igualtat, els Poders Públics adoptaran mesures específiques en favor de les dones per corregir situacions paleses de desigualtat de fet respecte dels homes. Aquestes mesures, que seran aplicables mentre subsisteixin aquestes situacions, hauran de ser raonables i proporcionades en relació amb l'objectiu perseguit en cada cas. Són mesures concebudes com a temporals i són aplicables mentre subsisteixin aquestes situacions de desigualtat. Es tracta de mesures que han de ser raonables i proporcionals amb l'objectiu perseguit en cada cas i la situació que es pretén corregir.

Assetjament per raó de sexe

Segons la Llei 3/2007 de 22 de març, constitueix assetjament per raó de sexe qualsevol comportament realitzat en funció del sexe d'una persona, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat i de crear un entorn intimidatori, degradant o ofensiu.

Llenguatge no sexista

Ús d'un llenguatge escrit, visual i a nivell oral que dóna visibilitat tant a les dones com als homes.

El llenguatge no sexista representa la diversitat i pluralitat d'individus que té una determinada societat, en aquest cas, formada per dones i homes. Així mateix, evita representar una imatge estereotipada on es reproduïxen els rols tradicionalment atribuïts de forma diferent als dos sexes.

Discriminació

Comunament, la capacitat de discriminar consisteix a diferenciar, distingir com a desiguals, dos o més elements. Fins aquí es pot considerar una qualitat perceptiva positiva i necessària per a la vida i el desenvolupament. Però la discriminació entre les persones comporta altres significats relacionats amb la moralitat i la política, el tracte d'inferioritat i menyspreu per temes relacionats amb, per exemple, motius racials, religiosos, polítics, de diversitat funcional i com no, relacionats directament amb el fet de la diferència sexual.

Discriminació per raó de sexe

Fa referència a les diferències en oportunitats, tracte i consideració que les persones reben per part de la societat en la qual s'integren en base a creences subjectives pel fet de pertànyer a un sexe determinat. Aquesta discriminació està basada en els prejudicis socials existents respecte de les característiques associades a la feminitat i la masculinitat i que determina les atribucions i rols sexistes.

Discriminació directa per raó de sexe

Segons l'Article 6 de la Llei Orgànica 3/2007, la discriminació directa per raó de sexe fa referència a "la situació en què es troba una persona que sigui, hagi estat o pugui ser tractada, en atenció en el seu sexe, de manera menys favorable que una altra en situació comparable".

Discriminació indirecta per raó de sexe

Segons l'Article 6 de la Llei Orgànica 3/2007, "la discriminació indirecta per raó de sexe és la situació en què una disposició, criteri o pràctica aparentment neutres pose a persones d'un sexe en desavantatge particular respecte a persones de l'altre, llevat que aquesta disposició, criteri o pràctica puguin justificar-se objectivament en atenció a una finalitat legítima i que els mitjans per aconseguir aquesta finalitat siguin necessaris i adequats".

Perspectiva de gènere

Eina d'anàlisi i canvi envers la igualtat d'oportunitats de dones i homes, en l'accés, presència i control dels recursos i beneficis, així com en totes les esferes de la presa de decisions.

Pla d'Igualtat

Conjunt ordenat de mesures —adoptades després de realitzar un diagnòstic de la situació— tendents a aconseguir la igualtat de tracte i d'oportunitats de dones i homes, disminuir la segregació existent i eliminar la discriminació per raó de sexe.

A través dels Plans d'Igualtat, es fixaran els objectius d'Igualtat a aconseguir, les estratègies i pràctiques a adoptar per a la seva consecució, així com l'establiment de sistemes eficaços de seguiment i avaluació dels objectius fixats.

Sexe

Des d'un punt de vista anatòmic i fisiològic, el sexe és el conjunt de trets emprats per distingir les femelles dels mascles en el regne animal i, per tant, en l'espècie humana. Dones i homes presenten diferències, entre d'altres, condicionades per la seva caracterització sexual i cal atendre aquestes diferències perquè aquestes no comporten situacions injustes per a cap sexe.

Sexisme

Assignació de valors, capacitats i rols diferents a dones i homes, exclusivament en funció del seu sexe. El sexisme és aquest conjunt de mètodes emprats en una societat androcèntrica i que determinen una situació d'inferioritat, subordinació i explotació. El sexisme priva i disminueix la possibilitat d'identificació lliure de les dones i homes en qualsevol esfera i àmbit de la vida.

7. Referències

- Anguita, Rocío i Torrego, Luís (2009). Gènere, educació i formació del professorat. Reptes i possibilitats. *Revista Interuniversitària de Formació del Professorat*, 64(23), 17-25.
- Aristizabal, Pilar i Vizcarra, Mª Teresa (2012). Illustration of gender stereotypes in the initial stages of teacher training education. *Education*, 2(7), 347-355. doi: 10.5923/j.edu.20120207.19.
- Azurmendi, Ainhoa; i Elduaen, Maitane (2010). Guia per a una comunicació igualitària en l'esport. Vitoria-Gasteiz: Govern Basc. Disponible [aquí](#).
- Associació de l'Esport Espanyol (ADESP) (2022). Estudi preliminar sobre dones directives i professionals de l'esport federat espanyol. Consell Superior d'Esports.
- Asociación para Mujeres en el Deporte Profesional -AMDP (2021). La situació de les dones en l'esport balear. Fase II.
- Carta Europea per la igualtat de dones i homes en la vida local.
- Centre for child protection and safeguarding in sport (2021). Child Abuse in Sport: European Statistics (CASAS). European Commission.
- Consell Superior d'Esports (2023). Anuari d'estadístiques esportives.
- Consell Superior d'Esports (2009). Manifest per la igualtat i la participació de la dona en l'esport.
- Consell Superior d'Esports, ajudes a les federacions esportives espanyoles pel Programa Dona i Esport.
- Consell Superior d'Esports (2020). Protocol d'actuació davant la violència sexual. Ministeri de Cultura i Esport.
- Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona.
- Decret 2/2018, de 12 de gener, del Consell, pel qual es regulen les entitats esportives de la Comunitat Valenciana.
- International Olympic Committee (2019). La protecció dels atletes davant de l'assetjament i l'abús en l'esport. Manual per a les FIN i els CONO per a la creació i complementació de polítiques i procediments per a la protecció dels atletes. IOC.
- International Working Group Women and Sport (1994). Brighton plus Helsinki 2014
- Donoso, Trinidad; i Velasco, Anna (2013). Per què una proposta de formació en perspectiva de gènere en l'àmbit universitari? *Professorat. Revista de currículum i formació del professorat*, 17(1), 71-88.
- Fontecha, Matilde (2006). Intervenció didàctica des de la perspectiva de gènere en la formació inicial d'un grup de docents en Educació Física. Tesi doctoral. U. del País Basc. Disponible [aquí](#).

-
- García Ferrando, Manuel; i Llopis, Ramon (2017). Estructura social de la pràctica esportiva. A Manuel García Ferrando, Núria Puig, Francisco Lagardera, Ramon Llopis i Anna Vilanova (coord.). Sociologia de l'esport (pp. 39-68) (4a ed.). Madrid: Alianza editorial.
  - Llei 2/2011, de 22 de març, de l'esport i l'activitat física de la Comunitat Valenciana.
  - Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva entre homes i dones.
  - Lledó, Eulàlia (2009). Guia de llenguatge per a l'àmbit de l'esport. Vitoria-Gasteiz: EMAKUNDE. Disponible [aquí](#).
  - Ministeri de Cultura i Esport (2021). Estadística d'esport federat. MCUD.
  - Ministeri de Cultura i Esport (2022). Anuari d'estadístiques esportives. Secretaria General Tècnica.
  - Ordre PRE/525/2005, de 7 de març, per la qual es dóna publicitat a l'Acord de Consell de Ministres pel qual s'adopten mesures per a afavorir la igualtat entre dones i homes.
  - Xarxa de gènere i esport: Llista de distribució d'informació per correu electrònic que agrupa acadèmiques i professionals de l'AF y el Deport implicades en la promoció de la igualtat.
  - Sau, V. (1981). Diccionari ideològic feminista (Volum I). Icaria.
  - Sau, V. (2001). Diccionari ideològic feminista (Volum II). Icaria.
  - Serra, Pedrona. (2016). La perspectiva de gènere en els estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport. Tesi doctoral. U. Barcelona – INEFC. Disponible [aquí](#).
  - Serra, Pedrona; Soler, Susanna; Prat, Maria; Vizcarra, Mª Teresa; Garay, Beatriz; i Flintoff, Anne (2016). The (in)visibility of gender knowledge in the Physical Activity and Sport Science degree in Spain. *Sport, Education and Society*, 1-15. doi: 10.1080/13573322.2016.1199016
  - Serra, Pedrona; Vizcarra, María Teresa; Garay, Beatriz; Prat, Maria; i Soler, Susanna (2016). Discursos de gènere: una mirada crítica a les Ciències de l'Activitat Física i l'Esport. *Movimento*, 22 (3), 821-834. Disponible [aquí](#).
  - Verge, Tània; i Cabruja, Teresa (2017). La perspectiva de gènere a la docència i a la recerca da les universitats de la xarxa vives. Situació actual i reptes de futur. Castelló de la Plana: Xarxa Vives d'Universitats. Disponible [aquí](#).

8. Annexos

ANNEX I

Tecnificació mixta d'esportistes (dones i homes)

Atletisme:

- Esprints: les curses de velocitat, com els 100 metres i els 200 metres.
- Tècniques de salt i llançament: de longitud, d'alçada i llançament de javelina.

Bàsquet:

- Tir al cèrcol: llançament a cistella.
- Regats: driblar la pilota al voltant de la defensa.
- Passades: precisió i varietat: passades de pit, passades picat i passades de beisbol.

Futbol:

- Regats: sorteig d'oponents.
- Xuts: cop de la pilota amb precisió i potència.
- Tirs a porteria: penal, tirs lliures o tirs des de fora de l'àrea.
- Volees: cop de la pilota a l'aire.

Futbol Americà:

- Placatge: treballada des de la tècnica essencial i, a poder ser, en tatamis, matalassos o sense alt impacte. Parelles compensades pes/altura.
- Xuts: incloent el llançament de passades llargues i tirs a gol.
- Amagues: com a fintes i canvis de direcció.

Hoquei sobre gespa o herba:

- Driblatge o regats amb el bastó de hoquei.
- Dispars: practica amb obstacles, circuits o defenses de dispars a porteria.

Rugbi 7, Rugbi Unió i Rugbi League:

- Placatge: treballada des de la tècnica essencial i a poder ser en tatamis, matalassos o sense alt impacte. Parelles compensades pes/altura com fan en les categories base de Nova Zelanda, no separar per edats ni sexe, sinó per estatura o pes.
- Tirs a pals: xuts o cops a la pilota.
- Esprints.

Tennis:

- Cops de fons de pista: cops de dreta i esquerra.
- Volees: tant a la xarxa com a la línia de fons.
- Servei: el tret és una habilitat crucial que poden treballar indistintament.

Voleibol:

- Recepció: habilitat no sólo de recibir sino también de pasar el balón con precisión.
- Remates: ya sea en ataque o bloqueo en la red.

ANNEX II

Formulari d'avaluació de compliment de la LOPIVI

Entitat Esportiva:

Data d'Avaluació:

Responsable de coordinació d'Infància:

Comissió de Protecció a la Infància:

I. Polítiques i Procediments:

1. L'entitat esportiva compta amb polítiques i procediments escrits relacionats amb la protecció a la infància?

Sí   No   En procés de desenvolupament

2. S'han proporcionat entrenaments periòdics a staff, personal i voluntariat sobre la prevenció de l'abús infantil i els procediments de denúncia?

Sí   No   En procés de desenvolupament

II. Coordinació d' Infància:

3. La persona responsable de coordinació d'infància ha estat designat oficialment i està clarament identificada per als membres de l'entitat esportiva?

Sí   No

4. La persona responsable de coordinació ha rebut capacitació especialitzada en protecció infantil?

Sí   No   En procés de capacitació

III. Comissió de Protecció a la Infància:

5. Hi ha una comissió de protecció a la infància a l'entitat esportiva?

Sí   No

6. La comissió de protecció a la infància ha dut a terme revisions periòdiques de les polítiques i procediments de protecció a la infància?

Sí   No   En procés de revisió

IV. Canals de Denúncia:

7. Hi ha canals clars i accessibles perquè menors i les seves famílies presentin queixes o denúncies sobre possibles abusos o comportaments inapropiats?

Sí   No   En procés d'establiment

8. Es garanteix la confidencialitat i protecció per a les persones que presenten denúncies?

Sí   No   En procés d'implementació

V. Informació en línia:

9. L'entitat esportiva té un lloc web que proporciona informació sobre les polítiques de protecció a la infància, els procediments de denúncia i els recursos disponibles per a les víctimes?

Sí   No   En procés de desenvolupament

10. La informació rellevant sobre protecció a la infància a l'entitat esportiva és fàcilment accessible i clara per als visitants del lloc web?

Sí   No   En procés d'actualització

ANNEX III

Guia ràpida

10 recomanacions a tenir en compte a l'hora de redactar

- ✓ El tractament de l'equip femení és el mateix que es faria per a l'equip masculí.
- ✓ Les esportistes se citen amb nom i cognoms.
- ✓ Les esportistes són el subjecte de la notícia, per davant de la seva relació amb una altra persona (parella, pare, entrenador...).
- ✓ La informació del post, notícia, històries, està centrada en aspectes esportius, no en l'edat, vida personal, estètica...
- ✓ El llenguatge és inclusiu, no sexista i evita el masculí genèric. Si s'ha fet servir "esport femení" també es parla d'esport masculí". Parlem de dones i homes (no noies, nenes, pupil·les, sirenes, canells...).
- ✓ La notícia inclou declaracions de les esportistes (si escau).
- ✓ La informació és objectiva i no es minimitzen les derrotes o les caigudes o coses vexatòries.
- ✓ No es compara amb els resultats o referents de l'esport masculí.
- ✓ Es parla de la maternitat amb naturalitat: no és una lesió, ni un dopatge, ni un oportunisme, però suposa una retirada temporal de la competició.
- ✓ Les imatges mostren les esportistes en acció, no se centren en l'estètica i no tenen una lectura sexual.

G CONSELLERIA
O FAMÍLIES
I I AFERS SOCIALS
B INSTITUT BALEAR
/ DONA

Pacto de Estado
contra la violencia de género

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE IGUALDAD

MUJERESyDEPORTE

AMDP

ASOCIACIÓN PARA MUJERES EN EL DEPORTE PROFESIONAL

